

Pors

Myrica gale

Pors er en lav busk, der vokser ved moser og kær og på fugtige heder, natur der oftere findes i Danmarks vestlige del, end på Sjælland og øerne.

Anvendelsen af den stærkt aromatiske plante rækker tilbage i oldtidens tåger: Egtved-pigen fik en gæret porsedrik med sig på den sidste rejse(ca. 1300ft.) og salig kong Valdemar, der var en ren mester i punktafgifter, sikrede sig omkring 1152 retten til afgifter på porsehøsten i Ringsted kloster.

Pors indgik navnlig i fremstilling af øl. Bisp Gunnar i Viborg(1200 tallet) omtaler udførligt, den kønne busk, og fortæller, at også buskens frugter indgik i brygget, hvilket angiveligt gør øllet stærkere, men desværre også giver 'ølsyge' og hovedpine, hos folk, der ikke er vant til mosten. Ydermere mentes tømmermænd fra porseøl, at udvirke irritabilitet og raserianfald, ja, ligefrem at kunne forårsage bersærkerangang!

Det kan meget vel være baggrunden for det kendte ordsprog, som Peder Laale i middelalderen berigede det danske sprog med: Hvor øl går ind, går forstand ud!

I dag har humlens 'knopper', næsten helt overtaget porsens rolle i ølbrygningen, mens snaps med pors fortsat findes i handelen.

Pors anbefales i badevand mod 'helvedesild', en smertefuld virus, og anbefales til hårvask og mod håraffald, og mod 'fnat' og 'skurv' i hovedbunden. Sygdomme, der med stort held bekæmpes med moderne lægemidler, og som kun sjældent ses i dag.

Snaps:

Alle dele af planten kan bruges. Men sædvanligvis anvendes bladene. Disse fyldes på en flaske og overhældes med en smagsfri alkohol, og trækker 3-5 dage. Den siede væske vinder i smag og fylde ved at få lov til at lagre i nogle måneder.

Snapsens aroma af harpiks er populær blandt folk, der også ynder den græske nationalvin 'retsina', og tilsvarende upopulær blandt dem, der ikke bryder sig om denne smag. Som tilsetningsstof til øl, er smagen af pors, trods forskellige forsøg, ikke blevet populær, siden Egtvedpigens tid og humlens indførsel i jordbruget i den tidlige middelalder.

Middelalderhaven fakta:

Pors vokser ikke vildt på Møn. Den findes på Feddet og Holmegaards Mose på Sjælland. Den burde måske vokse på Ulvshale, den holder af samme surhed som blåbær.

Tema 11: Snapseurter